

Φως και σκιά, ο κήπος των γλυπτών

ΣΧΟΛΕΙΟ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

12–18 ετών, 2 ώρες, 3 διδακτικές ενότητες

χειροτεχνία, σχεδιασμός, σκηνοθεσία

προπαρασκευαστικός κύκλος, υλικό, κοινότητα, Γιόζεφ Άλμπερς,

φως, σκιά, συνδυάζεται με την ενότητα 04

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ

Σύρμα, χρωματιστό πλαστικό φύλλο, ψαλίδια, αυτοκόλλητη ταινία,

πένσα, υλικό χειροτεχνίας της επιλογής σας,

προτζέκτορας, επιφάνεια προβολής

ΟΔΗΓΙΕΣ

Κατ' αναλογία προς τις ασκήσεις υλικών και τις σπουδές πάνω στο φως και τη σκιά από τον προπαρασκευαστικό κύκλο, καθώς και προς τις υαλογραφίες και τα βιτρό του Γιόζεφ Άλμπερς, σε αυτή την ενότητα θα κατασκευάσουμε χρωματιστά γλυπτά από σύρμα και πλαστικά φύλλα, μελετώντας τις ιδιότητές τους και σκηνοθετώντας ένα παιχνίδι φωτός και σκιάς. Εδώ το ζητούμενο δεν είναι ένα τέλεια καμωμένο γλυπτό, αλλά το πώς επιδρά το φως πάνω στο γλυπτό και πώς τα μεμονωμένα αντικείμενα μπορούν να σκηνοθετηθούν σε ένα ομαδικό έργο με τη χρήση του φωτός.

Βήμα 1: Οι συμμετέχοντες κατασκευάζουν από σύρμα μια γλυπτική μορφή που να μπορεί να σταθεί σε μια οριζόντια επιφάνεια στήριξης.

Βήμα 2: Η κατασκευή αυτή θα αποτελέσει τη βάση για χρωματιστά και ευφάνταστα αντικείμενα, τα οποία ενόσω παίρνουν μορφή θα παρατηρούνται κάθε τόσο τοποθετούμενα μπροστά από τη φωτιστική πηγή ώστε να εξετάζεται το οπτικό αποτέλεσμα που δίνουν.

Βήμα 3: Μόλις οι συμμετέχοντες έχουν κατασκευάσει τα αντικείμενα, αυτά θα τοποθετηθούν όλα μαζί μπροστά από τη φωτιστική πηγή, ούτως ώστε να συνθέτουν μια μεγάλη κοινή εικόνα. Ανάλογα με τη θέση της φωτιστικής πηγής τα μεγέθη και τα περιγράμματα θα ποικίλλουν.

Βήμα 4: Προαιρετικά: Οι προβολές των γλυπτών μπορούν με εύκολα μέσα να χρησιμοποιηθούν σε ένα φιλμάκι κινούμενης εικόνας, με την τεχνική του stop motion, π.χ. με ένα smartphone και μια εφαρμογή (όπως οι εφαρμογές Stop Motion Studio, Lapse It, iMotion κ.ά.)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Ο αρχιτέκτονας Βάλτερ Γκόπιους ίδρυσε το 1919 τη Σχολή Bauhaus με την αξίωση να ενώσει την τέχνη και την τεχνική. Στόχος της Σχολής ήταν η κατάρτιση ενός νέου τύπου καλλιτέχνη, ο οποίος θα σχεδίαζε στο χώρο του νιζάιν και της αρχιτεκτονικής προϊόντα κατάλληλα για τη βιομηχανική μαζική παραγωγή. Η σχολή ξεκίνησε με την ιδέα να διαμορφώσει έναν νέο τρόπο ζωής

και άρα την κοινωνία στο σύνολό της – εστιάζοντας στη δημιουργία συνολικών έργων τέχνης μέσω της ομαδικής δουλειάς. Παράλληλα, η διακλαδική προσέγγιση και ο πειραματισμός ήταν αποφασιστικής σημασίας συνιστώσες της παιδαγωγικής μεθόδου.

Στην αρχή της εκπαίδευσης στο Bauhaus όλοι οι σπουδαστές παρακολουθούσαν έναν κύκλο προπαρασκευαστικών μαθημάτων διάρκειας ενός εξαμήνου, στα οποία διδάσκονταν με έναν παιδαγωγικά νέο και πειραματικό τρόπο το χειρισμό των υλικών καθώς και τις βασικές αρχές σχεδιασμού. Οι σπουδαστές ανέπτυσσαν τρισδιάστατες δομές, στις οποίες η συνάφεια υλικού, δομής, χρήσης και κατασκευής βρισκόταν στο επίκεντρο και στόχος ήταν η καλύτερη δυνατή παραγωγή με τη χρησιμοποίηση ελάχιστου υλικού, ενέργειας και χρόνου.

Ο Ελβετός ζωγράφος και παιδαγωγός σε θέματα τέχνης Γιοχάννες Ίπτεν συνέλαβε την ιδέα του προπαρασκευαστικού κύκλου στη Σχολή Bauhaus της Βαϊμάρης. Για τον Ίπτεν, η προσωπική αντίληψη, η υποκειμενική κατανόηση και γνώση και η αντικειμενική σύλληψη αποτελούσαν τη βάση για τον δημιουργικό σχεδιασμό. Στα μαθήματα που παρέδιδε ως διευθυντής του προπαρασκευαστικού κύκλου (1919–1923) δινόταν έμφαση στις σπουδές της φύσης και των υλικών καθώς και στη θεωρία των χρωμάτων και των σχημάτων. Πέραν αυτών, το μάθημά του περιλάμβανε αναλύσεις έργων παλαιών Δασκάλων και γυμνά σχέδια. Το 1923 ο Ίπτεν εγκατέλειψε το Bauhaus και τη διεύθυνση του προπαρασκευαστικού κύκλου ανέλαβε ο Λάζλο Μοχόλυ-Νάγκυ μαζί με τον Γιόζεφ Άλμπερς. Ο Μοχόλυ-Νάγκυ μετατόπισε το κέντρο βάρους από τα καλλιτεχνικά στα τεχνικά ζητήματα. Υιοθέτησε την παιδαγωγική μέθοδο του Ίπτεν αφήνοντας τους σπουδαστές να εκτελούν αυτόνομα ασκήσεις υλικών. Όμως δεν ήθελε να προωθήσει την απόλυτη ατομική έκφραση των μαθητών του, αλλά να τους εισαγάγει συστηματικά σε μια σύνθεση των αισθήσεων ώστε να αντιληφθούν τις τεχνικές βασικές αρχές όπως η στατική, η δυναμική και η ισορροπία. Το 1928 ο Γιόζεφ Άλμπερς έγινε ο επίσημος διευθυντής του προπαρασκευαστικού κύκλου. Αυτός έβαζε τους μαθητές του να εξερευνήσουν με απλά εργαλεία της ιδιότητες διαφόρων υλικών, όπως το μέταλλο, το ξύλο και το χαρτί, και εστίασε ιδιαίτερα στην αναπαράσταση και την επίδραση του φωτός, της σκιάς και της προοπτικής.

Γιόζεφ Άλμπερς

Το 1920 ο Γιόζεφ Άλμπερς, ο οποίος τότε ήταν φοιτητής στη Βασιλική-Βαυαρική Ακαδημία Καλών Τεχνών στο Μόναχο, γράφτηκε στο Bauhaus της Βαϊμάρης. Ολοκλήρωσε τον προπαρασκευαστικό κύκλο με δάσκαλο τον Γιοχάννες Ίπτεν και φοίτησε στο εργαστήριο υαλογραφίας. Το 1923 διορίστηκε από τον Βάλτερ Γκρόπιους στο διδακτικό προσωπικό του Bauhaus, του ανατέθηκε να διδάξει στον προπαρασκευαστικό κύκλο και, παρότι ήταν ακόμη μαθητευόμενος, έγινε δάσκαλος έργου στο εργαστήριο υαλογραφίας. Το 1925 έλαβε τον τίτλο του Νεαρού Δασκάλου, από το 1925 ως το 1927–1928 διηύθυνε στο Bauhaus του Ντέσσαου μαζί με τον Λάζλο Μοχόλυ-Νάγκυ τον προπαρασκευαστικό κύκλο. Μετά την αποχώρηση του τελευταίου το 1928, ο Άλμπερς παρέμεινε ως μόνος διευθύνων τον προπαρασκευαστικό κύκλο και ως το 1929 ως διευθύνων το εργαστήριο επιπλοποιίας. Στο Bauhaus του Βερολίνου ο Άλμπερς διηύθυνε το διάστημα 1932–1933, ως τη διάλυση της Σχολής, τον προπαρασκευαστικό κύκλο και διδασκε σχέδιο και τυπογραφία. Μετά το κλείσιμο του Bauhaus το 1933, ο Γιόζεφ και η Άννι Άλμπερς έφυγαν από τη Γερμανία για να εγκατασταθούν στις ΗΠΑ. Εκεί διορίστηκαν καθηγητές έπειτα από σύσταση του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης προς το Κολλέγιο Black Mountain στο Άσβιλ της Β. Καρολίνας. Ο Άλμπερς δίδαξε στο Κολλέγιο τέχνη ως το 1949. Η διδασκαλία του προσέλκυσε νεαρούς καλλιτέχνες στο Άσβιλ. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται, για παράδειγμα, ο Βίλεμ ντε Κούνινγκ, ο Ρόμπερτ Μάδεργουελ και ο Ρόμπερτ Ράουσενμπεργκ.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ντοσιέ 1: Φωτογραφίες παραδειγμάτων πιθανών γλυπτών και συνόλων

Σύνδεσμοι για έργα του Γιόζεφ Άλμπερς στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος Josef & Anni Albers:

<https://albersfoundation.org/art/josef-albers/glass/index/>

<https://albersfoundation.org/art/josef-albers/paintings/homages-to-the-square/index/>

Αυτό το εργασία χορηγείται με άδεια [Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση 4.0 Διεθνές](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).